

Resultaten van de Loopbaanmonitor

De dermatoloog anno nu en in de toekomst

C.R.M. Hetterschijt¹, I.M.G.J. Bronckers², A.J.P.M. Lardinois², L.B.E. Kienhorst³

INLEIDING

De Federatie Medisch Specialist (FMS), de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD) en De Jonge Specialist (DJS) hielden in februari 2022 een enquête onder alle aios en medisch specialisten. Het doel was meer inzicht te krijgen in hoe de loopbaan van medisch specialisten zich ontwikkelt en wat knelpunten zijn in de arbeidsmarkt. Daarnaast geeft het een beeld van de ervaren werkdruk en het werkplezier van medisch specialisten. In dit artikel schetsen wij een beeld van de werkende dermatoloog op dit moment en van de dermatoloog in de toekomst.

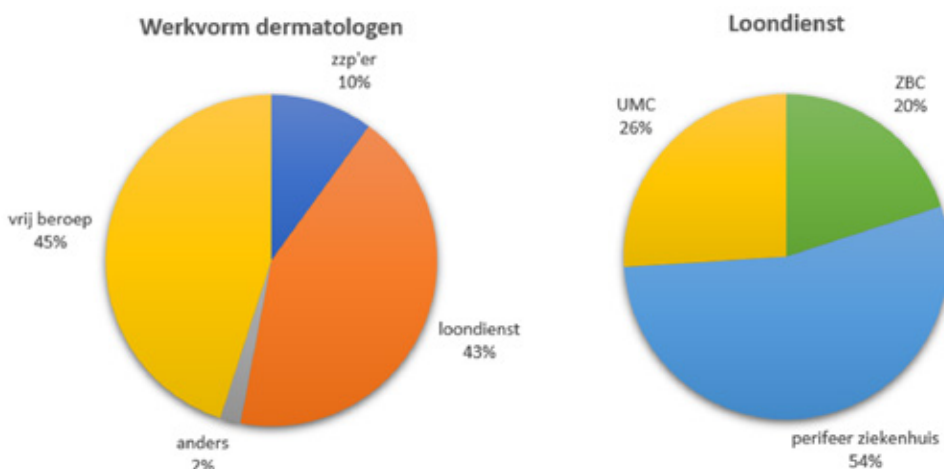
Vanuit de Beroepsbelangencommissie (BBC), het Concilium en de Vereniging voor arts-assistenten dermatologie en venereologie (VADV) is de loopbaanmonitor aangevuld met specifieke vragen voor de dermatologie. In het verleden werd vanuit de NVDV periodiek een manpowerplanningenquête uitgezet en vanuit de VADV een enquête over de arbeidsmarkt voor jonge klaren. De loopbaanmonitor vervangt deze enquêtes. De loopbaanmonitor is binnen het dermatologisch domein ingevuld door 286 respondenten, 178 van de 670 dermatologen en 108 van de 122 aios. De getallen zijn dus in verhouding grotendeels gebaseerd op aios.

DE DERMATOLOOG ANNO 2022

Van de 178 dermatologen is twee derde vrouw. Bijna een derde van de dermatologen is 57 jaar of ouder en een derde is 37-46 jaar. Bijna de helft heeft thuiswonende kinderen <12 jaar. De helft van de dermatologen is binnen twee jaar na het afronden van de wetenschappelijke vooropleiding begonnen aan de opleiding tot dermatoloog en bijna de helft is gepromoveerd.

Werkvorm

Figuur 1 laat zien waar dermatologen werken. Er zijn geen werkloze dermatologen onder de respondenten. Bijna 20% van de dermatologen heeft meerdere werkplekken; bezien over alle medisch specialismen gezamenlijk is dit 13%. We weten niet of deze dermatologen naar eigen voorkeur op meerdere plekken werken noch of de plek waar iemand werkt, de plek is waar iemand daadwerkelijk graag wil werken. Van de 76 medisch specialisten werkzaam in loondienst van zorginstelling of MSB heeft 80% een vast contract. Dit in tegenstelling tot de werkloosheid bij diverse andere medisch specialismen en de vrees daarvoor die een aantal jaar geleden ook binnen de dermatologie leefde. [1] Sterker nog, momenteel staan er veel vacatures op de NVDV-website.

Figuur 1. Werkvorm dermatologen.

¹ Aios en lid Beroepsbelangencommissie NVDV
² Aios, VADV
³ Dermatoloog en lid Beroepsbelangencommissie NVDV

Het aantal dermatologen dat in een ZBC werkt, lijkt de afgelopen jaren te stijgen (in 2018 ± 14% nu zo'n 21%). [2] De oorzaak hiervan is niet bekend.

Carrièrewensen

Bijna 70% van de dermatologen werkt 31-50 uur per week, maar ruim 80% zou idealiter iets minder (26-45 uur) werken. 45% wil in de toekomst meer niet-patiëntgebonden taken/ nevenfuncties gaan uitvoeren. Uit de data blijkt niet of ze deze taken naast of in plaats van het huidige werk willen doen. 57% van de dermatologen wil voor de AOW-leeftijd stoppen met werken en 11% verwacht juist langer door te zullen werken. Volgens het Capaciteitsorgaan stroomt over 10 jaar 25% van de nu werkzame dermatologen uit. [3] Als de dermatologen hun carrièrewensen daadwerkelijk op deze manier vervullen, worden er dan wel voldoende dermatologen opgeleid? Het instroomadvies van het Capaciteitsorgaan voor het aantal opleidingsplaatsen gaat in elk geval van 25 naar 29. [3]

Werkweek

De volgende resultaten zijn gebaseerd op zowel aios als dermatologen. De respons van dermatologen was te laag om deze twee groepen uit te splitsen. De werkweek van dermatologen (in opleiding) bestaat bij zo'n 75% uit 6-8 dagdelen patiëntenzorg. Ongeveer 10% heeft meer en circa 15% minder dagdelen patiëntenzorg.

Op de polikliniek zijn meestal 10-15 minuten gepland voor een eerste consult. Geen enkele respondent geeft aan dat dit minder dan 10 minuten is. Voor een herhaalconsult heeft 52% van de respondenten 10 minuten, 6% heeft minder dan 10 minuten. In het verleden werd vaak 10 minuten gepland voor een eerste consult en 5 minuten voor een herhaalconsult. We zijn dus in de loop der jaren meer tijd gaan plannen per patiënt. Dit heeft naar verwachting te maken met de mondigheid van de patiënt, *shared decision making*, een grotere administratieve last en de toegenomen zorgzwaarte van patiënten. Minder complexe zorg is verplaatst naar de huisarts en via taakherstelling naar bijvoorbeeld verpleegkundig specialisten en physician assistants.

Of verruiming van het aantal minuten per patiënt ook geleid heeft tot een betere kwaliteit van zorg, groter werkplezier, verlaging van de werkdruk, hogere patiënttevredenheid en/of efficiëntere zorg kan niet uit de data worden opgemaakt. Meer tijd per patiënt zorgt wel voor meer behoefte aan zorgprofessionals om hetzelfde aantal patiënten te kunnen zien.

Van de dermatologen (in opleiding) doet 44% onverzekerde en/of cosmetische dermatologie. Zij besteden hier gemiddeld maximaal 4 uur per week aan. Er zijn geen getallen uit het verleden beschikbaar maar we schatten in dat de onverzekerde en/of cosmetische dermatologie een grotere plek heeft gekregen in de werkzaamheden van de dermatoloog (i.o.) anno 2022.

Bijna 60% van de dermatologen (i.o.) vervult een of meerdere nevenfuncties, zoals opleider, medisch manager, eigenaar van een bedrijf of ZBC, bestuurder medische staf, Vereniging

Medisch Specialist in Dienstverband (VMSD) of Medisch Specialistisch Bedrijf (MSB) en (bestuurs)lid van een commissie of werkgroep in het ziekenhuis. 70% geeft aan dat de nevenfunctie die de meeste uren per week vraagt, onbezoldigd is. Er wordt veel van dermatologen (i.o.) gevraagd door naast patiëntenzorg ook allerlei andere taken uit te oefenen binnen de zorginstelling.

Ook buiten de zorginstelling zijn er diverse taken die dermatologen op zich nemen. Denk aan functies binnen domeingroepen en commissies van de NVDV. Het wordt steeds lastiger dermatologen voor deze taken te vinden. Komt dit doordat de werkdruk (te) hoog is of hebben dermatologen steeds minder behoefte om dit soort neventaken te verrichten?

Werkplezier

Van de dermatologen (i.o.) is 65% vaak tot (bijna) altijd enthousiast over zijn/ haar baan en 79% vaak tot (bijna) altijd trots op zijn/ haar werk. Deze percentages zijn vergelijkbaar met de landelijke gemiddelden van alle medisch specialisten. Desalniettemin ervaart 18% van de dermatologen (i.o.) nooit of slechts af en toe werkplezier, dit is 3% meer dan het landelijke percentage. De rest ervaart regelmatig, vaak of (bijna) altijd werkplezier.

De respondenten zijn in het algemeen het minst tevreden over de werkdruk, de invloed binnen de organisatie en de balans tussen werk en privé. Dit is een tendens die de laatste jaren binnen steeds meer vakgebieden wordt gezien. De samenwerking met directe collega's, opleiding & bij- en nascholing en de werkvorm worden juist erg gewaardeerd. Ook deze resultaten zijn voor dermatologen niet anders dan voor andere vakgebieden.

DE DERMATOLOOG VAN DE TOEKOMST

Bijna alle aios dermatologie (97%) willen na hun opleiding aan het werk als medisch specialist. Dit is hoger dan het gemiddelde van alle medisch specialismen, waarbij 9% van de aios mogelijk niet als medisch specialist wil werken. Bijna 70% van de aios heeft de voorkeur voor een vaste aanstelling. Figuur 2 laat zien waar aios willen gaan werken. De data laten niet zien of aios de voorkeur hebben voor loondienst of vrije vestiging.

In de wandelgangen is de algehele trend hoorbaar dat de gemiddelde aios van nu, tevens behorend tot 'de millennials' (een demografische generatie geboren tussen 1980 – 1995), niet de vele uren wil maken zoals zijn/haar voorgangers doen en meer belang hecht aan het leven naast werk. Waar vroeger de dermatoloog vaak man was en mogelijk een partner had die thuis was of een kleinere baan had, zijn dermatologen nu en in de toekomst vooral vrouw. Veelal hebben ze een jong gezin, waarbij ook de partner werkt. Volgens de loopbaanmonitor werkt circa twee derde van de aios idealiter 31-40 uur per week en circa een derde 41-50 uur. Dit pleit tegen de trend onder 'millennials', maar denken aios daar nog hetzelfde over als ze eenmaal dermatoloog zijn? Of hebben we in de toekomst meer dermatologen nodig als de jonge klaren massaal minder gaan werken dan hun voorgangers?

In welk type zorginstelling zou je willen werken na je opleiding? (N=104)

Deze vraag is gesteld aan aios.

Figuur 2. Waar aios na hun opleiding willen werken.

CONCLUSIE

De dermatoloog (in opleiding) anno 2022 werkt op allerlei plekken: perifeer ziekenhuis, UMC maar ook vaak in een ZBC en 65% is vrouw. Zij/hij kan zowel in loondienst als vrijgevestigd of als ZZP'er werken. Een aanzienlijk deel heeft, gewenst of ongewenst, meerdere werkplekken. De dermatoloog (in opleiding) doet gemiddeld zo'n 3-4 dagen per week patiëntenzorg. Voor een eerste consult heeft hij/zij meer tijd dan vroeger, zo'n 10-15 minuten, en voor een herhaalconsult zo'n 10 minuten. Er is ruim 40% kans dat zij/hij een paar uur in de week cosmetische en/of onverzekerde dermatologie doet en bijna 60% kans dat er neventaken worden vervuld. De neventaken zijn vaak binnen de zorginstelling.

Het werkplezier van de dermatoloog (in opleiding) anno 2022 is bij de meesten goed. Toch ervaart momenteel bijna een vijfde van de dermatologen (in opleiding) slechts af en toe of nooit werkplezier. Dit is onwenselijk. De ervaren werkdruk, de balans tussen werk en privé en het gebrek aan invloed binnen de organisatie lijken daar een rol in te spelen. Een groot deel van de dermatologen zou liever minder werken, wil vervroegd met pensioen en in de toekomst minder patiëntgebonden taken. Is dat het gevolg van minder werkplezier?

Als dermatologen daadwerkelijk minder gaan werken, als onze aios toch echte 'millennials' blijken en minder willen werken dan hun voorgangers en als de consulttijden per patiënt verder oplopen, zijn er dan wel voldoende dermatologen in de toekomst? Moet er meer ingezet worden op taakherschikking naar verpleegkundig specialisten en physician

assistants? De eerdere vrees van werkloosheid onder dermatologen is in elk geval (gelukkig) geen waarheid geworden. Maar dreigt er nu een mogelijk tekort? Beginnen we dat langzamerhand te merken aan het grote aantal vacatures op de NVDV-website?

Dit artikel is mede tot stand gekomen in gesprek met Roland Mommers, opleider Radboudumc en Rick Waalboer-Spij, plaatsvervangend opleider Erasmus MC.

De resultaten van deze eerste loopbaanmonitorenquête zijn terug te vinden via <https://loopbaanmonitormedischspecialisten.nl/resultaten/>.

LITERATUUR

1. Bestuur van de VADV. Manpowerplanning dermatologie: Enquête VADV onder jonge klaren en ouderejaars aios. *Ned Tijdschr Dermatol Venereol.* 2018;28(8):50-51.
2. Manpowerplanning enquête 2018.
3. Capaciteitsorgaan Capaciteitsplan 2024-2027.

CORRESPONDENTIEADRES

Charlotte Hetterschijt

E-mail: charlotte.hetterschijt@radboudumc.nl